

Oponentní posudek

Diplomové práce **Michaely Aronové** na téma **Ústavní ochrana práv dítěte v České republice a mezinárodní standardy dětských práv. Srovnávací pohled.**

Předložená diplomová práce studentky Michaely Aronové se zabývá tématem věčně aktuálním, a to ochranou práv dítěte jednak z pohledu ochrany zaručené Listinou základních práv a svobod a prováděcí zákonné úpravy a jednak z úrovně mezinárodních smluv, které se ČR zavázala dodržovat a rovněž tak z pohledu práva Evropské unie.

Po formální stránce práce v zásadě naplňuje požadavky na tento typ prací kladené, když vlastní text práce zaujímá 66 stran, jež splňují předepsané počty znaků na řádek i řádků na stránku, dále obsahuje Obsah, Seznam použité literatury a cizojazyčné shrnutí. Autorka vychází z relativně širokého okruhu výchozí literatury, judikatury, právních předpisů, internetových stránek a dalších zdrojů práce, které správně uvádí v Seznamu použité literatury; pro větší přehlednost by určitě ale bylo žádoucí, aby literatura byla řazena v abecedním pořádku podle příjmení autorů. Na používané zdroje je v práci průběžně odkazováno, autorka používá jak přímé, tak nepřímé citace. Pokud jde o formu odkazů, lze upozornit na některé drobné nedostatky: U odkazů na literaturu není v práci stanoven jednotný způsob odkazů – většinou je uvedeno příjmení autora a Iniciála (první písmeno) křestního jména, z tohoto pravidla ale je v práci možno nalézt výjimky, kdy je uvedeno celé křestní jméno autora (např. pozn. č. 137), případně ještě navíc celé příjmení uvedeno kapitálkami - velkými písmeny (např. pozn. č. 116). U internetových odkazů je standardní uvádět též datum citace (či náhledu), neboť stránky se v čase velmi často mění. U citace právních předpisů na některých místech práce chybí dovětek „v platném znění“ či „ve znění pozdějších předpisů“, a to zejména u Ústavy, u které autorka zcela určitě nepracuje s původním zněním z roku 1993.

Po stránce koncepční a obsahové je práce rozdělena kromě Úvodu a Závěru do sedmi obsahových kapitol, z nichž některé jsou dále členěny na menší podkapitoly. Zvláštní je určitá duplicita kapitoly „mezinárodní smlouvy“, která je jednak zařazena pod č. 1.6 a jednak pod č. 3.3 a pokaždé dokonce obsahuje stejnou podkapitolu (Úmluva o právech dítěte). V této souvislosti by autorka mohla vysvětlit tuto zřejmě záměrnou duplicitu a vztah mezi nimi. Jistá nekoncepčnost práce může spočívat i v zařazení historického pojednání až do druhé poloviny práce (str. 43), ač to obvykle bývá jedna z úvodních částí.

První kapitola práce se věnuje Ústavní ochraně práv dítěte v ČR. V této kapitole se mimo jiné věnuje i právu na život, ale ne zcela řeší otázku jeho začátku. Pro téma „ochrana práv dětí“ je však rozhodující právě okamžik, od kdy se nasciturus (plod) stane člověkem (dítětem) a začne být subjektem základních lidských práv. Kdy podle názoru autorky začíná být dítě v plné míře nositelem základních lidských práv – tj. od kdy začne požívat plné ochrany svého práva na život a i dalších toto právo rozvíjejících práv? Jinými slovy - od jakého okamžiku je člověk „narozen“?

V kapitole 1.7 (str. 32 práce) autorka uvádí, že čl. 10a Ústavy je zvaný též „euronovela“ . Takovéto konstatování je však poněkud problematické či hodně zkratkovité, neboť pod pojmem „euronovela“ je označován úst. zák. č. 395/2001 Sb., kterým byl (mimo jiné) čl. 10a do Ústavy ČR

nově včleněn, nikoliv čl. 10a samotný. Také až v této kapitole dává do závorky zkrácenou verzi pojmu Ústava České republiky (dále jen Ústava), ačkoliv by se tak mělo dít při prvním výskytu slovního spojení (cca str. 11), které dále označujeme výrazem v závorce.

Další kapitola se věnuje Evropské ochraně základních lidských práv a to jak na úrovni EU, tak na úrovni Rady Evropy. V této souvislosti autorka uvádí konstatování na str. 41 práce, že „Po vstupu Lisabonské smlouvy v platnost přistoupila také Evropská unie jako subjekt veřejného práva k Evropské Úmluvě.“ Mohla by autorka u obhajoby práce sdělit přesněji datum tohoto přistoupení?

Kapitola třetí se věnuje mezinárodními standardy ochrany práv dítěte, mezi které řadí jak mezinárodní smlouvy, tak mezinárodní organizace. Čtvrtá kapitola se věnuje kontrolními mechanismy práv dítěte opět na úrovni RE i EU a dalších institucí. Pátá kapitola, nazvaná „Hodnocení stavu ochrany práv dítěte v ČR“ je souhrnem z hodnotících zpráv Rady vlády ČR pro lidská práva z let 1998 - 2010.

Šestá kapitola by měla zahrnovat v názvu diplomové práce slibovaný „srovnávací pohled“. Není však zřejmé, co s čím chce autorka porovnávat – název kapitoly „Srovnání ochrany práv dítěte v ČR s mezinárodní úpravou“ neposkytuje odpověď na tuto otázku. Pojmem „ mezinárodní úprava“ je zde myšlena úprava stanovená zejména již přijatými mezinárodními úmluvami (zejména v rámci OSN Úmluva o právech dítěte a v rámci RE Evropská úmluva o lidských právech a základních svobodách, případně právo EU) a tyto mezinárodní smlouvy o lidských právech jsou součástí ústavního pořádku ČR (jak autorka sama na jiném místě práce uvádí). Tedy ochrana v rámci ČR je dána právě těmito Úmluvami, které jsou pro všechny orgány i osoby v ČR závazné, mají přednost před zákonem a dokonce se jich lze dovolávat u Ústavního soudu. Dle názvu kapitoly by tak autorka srovnávala A s B, jenž je ovšem podmnožinou A, což z logiky věci není možné. I vlastní kapitola se pak nevěnuje srovnání, ale spíše vlastní aplikaci přijatých mezinárodních úmluv v rámci ČR (a případných výhrad kontrolních orgánů k této aplikaci).

Naopak cenný je vlastní návrh znění příslušného čl. Listiny, jenž zahrnuje i ustanovení z přijatých Úmluv. V praxi je ale změna LZPS v tomto směru nadbytečná, když dané Úmluvy již jsou součástí ústavního pořádku - tedy mají obdobné postavení jako Listina sama.

Přes všechny drobné výše zmíněné výhrady je předložená diplomová práce smysluplným dílem, které se snaží osobitým způsobem zpracovat dané téma. Autorka nashromáždila mnoho více či méně relevantních podkladů k tématu práce, cenné je i uvedení a zhodnocení judikatury Ústavního soudu týkající se tématu. Srovnávací pohled v konečném důsledku ale spíše absentuje, což může být způsobeno i jistou neujasněností cíle práce, ve kterém ani tento zmiňován vůbec není.

Lze uzavřít, že posuzovaná diplomová práce splňuje jak po formální, tak po materiální stránce požadavky na tento typ práce kladené a proto ji **doporučuji** k obhajobě s navrhovaným hodnocením velmi dobře.

JUDr. Jana Odehnalová, Ph.D
KÚP FPR ZČU Plzeň